

Ringmärkaren Torbjörn Fagerström

Jag minns inte på vilket sätt jag blev intresserad av fåglar. Men jag tror att det var i 11–12-årsåldern som jag började vara ute i skog och mark och titta på fågel. Jag kom i kontakt med Ingemar Fryklund och han hade ringmärkningstillstånd. Vi var tillsammans och ringmärkte. Första tiden använde vi så kallade italienska nät som var konstruerade för fågelfångst för konsumtion och fåglarna var svåra att få ut ur näten. De italienska näten var konstruerade på så sätt att två finmaskiga nät fanns på båda sidor av ett grovmaskigt. Det var svårt att veta från vilken sida som fågeln kommit, vilket gjorde att fågeln var svår att få ut ur nätet. Detta måste ha varit i slutet av 1950-talet. Senare kom de så kallade japannäten som varje ringmärkare var och en för sig först måste beställa. Det var en lång leveranstid då näten fraktades per båt.

Jag var med på den första ringmärk-

ningskursen som hölls av före chefen på Ringmärkningscentralen, Sten Österlöf, och 1960 fick jag egen licens. Då var jag 16 år. Jag hade tidigare varit med gänget som drev Ledskärs fågelstation och märkt framför allt vadare och på sommaren 1959 hade jag också varit på Falsterbo fågelstation. Jag hade alltså, förutom ringmärkningen med Ingemar Fryklund, god erfarenhet av ringmärkning när jag fick min licens.

I början på 1960-talet undersökte jag, Staffan Westerlund, Jan Rosenfelt och några till Gräsö skärgård med hjälp av Staffan Westerlunds familjs roddbåt. I samband med dessa turer kom vi att tala om Örskär som en perfekt plats för ringmärkning. Under ett par år genomförde jag och några kompisar standardiserade märkningar under ett helt vårsträck, från i slutet av april till i början

av juni. Vi fick alltså reda på det tidsmässiga förloppet på vårsträcket för en mängd arter som passerar Örskär. Jag har också redovisat våra resultat i *Vår Fågelvärld*. På den här tiden bodde vi i en gammal fiskestuga. Skärgårdsstiftelsen köpte senare ett torp som vi sedan hyrde i många år, flera familjer tillsammans. Under åren skingrades familjerna av olika anledningar. Torpet blev för mig en stor glädje genom att det under tegelpannorna häckade ca 16–17 par tornseglare. Jag har allt sedan 1970 ringmärkt ungar och föräldrar på torpet. Tyvärr har tornseglarna under åren minskat i antal så att det numera endast är tre par kvar. Eftersom jag flyttat till ett annat hus på ön blev 2003 det sista året jag ringmärkte tornseglare i kolonin. Men den långa ringmärkningsserien tänker jag skriva om när jag blir pensionär. Jag fortsätter dock att ringmärka varje år. Nu är det silvertärnor i en koloni på en liten ö utanför Örskär.

Eftersom mitt huvudsakliga intresse har varit ringmärkningen av de tornseglare som bott på torpet är det klart att ortstrohet, överlevnad, sociala band och individuella öden varit det som intresserat mig mest. Men jag har, som tidigare skrivit, ringmärkt utan några som helst vetenskapliga baktankar. Jag tycker att ”tusen blommor skall få blomma”. All ringmärkning ger information som kan komma till användning för oss på oväntade sätt.

Jag har inte hållit reda på hur många fåglar jag märkt under alla år som jag hållit på men

tror att det måste vara över 10 000. Bland de roligaste återfynden är väl den hona som kom tillbaka till torpet i 20 eller 21 år. Eller kanske det negativa ”återfyndet” eftersom jag aldrig har återfunnit någon unge som jag ringmärkt på torpet. De tycks alltså i motsats till föräldrarna sprida sig och inte ha någon som helst ortstrohet. Jag har ett par återfynd av ungar som jag märkt, i norra Sverige och Finland.

Det har varit mycket intressant att följa tornseglarkolonin under alla år. Men jag har en idé om att bygga en Helgolandfälla på Örskär när jag pensioneras och fånga fåglar ”en masse”. Så ringmärkningen handlar för mig också om att ringmärka lite udda arter som kan dyka upp, speciellt på Örskär. Då måste jag naturligtvis ha hjälp med märkningen och hoppas intressera gamla kompisar att ställa upp. Jag är nu ganska dålig på de köns- och åldersbestämningar som tillkommit de senaste åren men hoppas att jag skall kunna lära mig det snabbt när jag kommit igång. Då skulle jag gärna lära någon yngre fågelskådare att märka och denne skulle kunna vara medhjälpare på Örskär, kanske på hösten eftersom ingen märkning skett på Örskär vid den årstiden.

Intervjuare och sammanställare: Hans Ryttman
